

Input van inwoners over nieuwbouw kerncentrales 2022

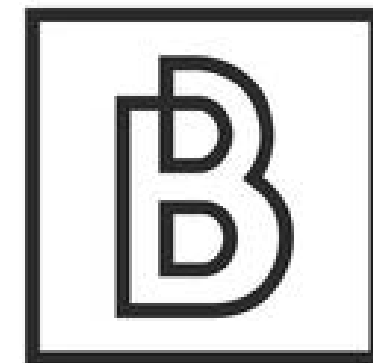

→ Wat is er opgehaald in 2022?

Inhoud

1. Inleiding
2. Overzicht activiteiten 2022
3. Bezoek minister Jetten
4. Nazomer- & midwintergesprekken
5. Opgehaalde input
6. Enquête resultaten
7. Opgehaalde input uit andere kanalen
8. In de pers
9. Vervolgstappen

gemeente
BORSELE

1. INLEIDING

NIEUWBOUW KERNCENTRALES BORSELE

1. Inleiding

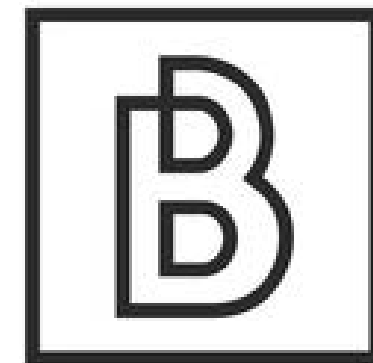

Beste lezer,

In 2022 startte de gemeente Borsele met de eerste gesprekken met inwoners over de mogelijke nieuwbouw van twee kerncentrales. Op 9 december 2022 maakte minister Jetten bekend dat Borssele de voorkeurslocatie is geworden voor de nieuwbouw. Dit besluit heeft een grote impact op de leefomgeving & -kwaliteit van inwoners van de gemeente Borsele.

De gemeente vindt het belangrijk dat inwoners, raadsleden, media en andere belanghebbenden inzicht krijgen in welke activiteiten er georganiseerd worden en wat er opgehaald is rondom dit onderwerp. In dit document nemen we u mee in de activiteiten die uitgevoerd zijn in 2022 en wat hiervan de resultaten zijn. Daarnaast geven we een doorkijk naar 2023: wat gaan we doen met de input die is opgehaald in 2022.

gemeente
BORSELE

2. ACTIVITEITEN 2022

NIEUWBOUW KERNCENTRALES BORSELE

ACTIVITEITEN INWONERS

1. Nazomer- & midwintergesprekken met inwoners →

- **Doel:** inzicht krijgen in wat er leeft per dorp op het gebied van eventuele uitbreiding kerncentrale
- **Opgehaalde input:** wensen, voorwaarden en eisen van inwoners in alle dorpen in de gemeente Borsele
- **Hoe:** middels het houden van informele kleinschalige Nazomergesprekken - & Midwintergesprekken
- **Wanneer:** 14 & 15 oktober, 22 november en 14 & 19 december 2022

2. Gesprekken grondeigenaren →

- **Doel:** inzicht krijgen in wat er leeft onder de grondeigenaren
- **Hoe:** middels keukentafelgesprekken
- **Wanneer:** oktober/november en december 2022

3. Enquête onder inwoners gemeente Borsele →

- **Doel:** inzicht krijgen in wat er speelt bij inwoners omtrent dit onderwerp
- **Hoe:** middels een digitale en fysieke enquête onder inwoners van gemeente Borsele
- **Wanneer:** november - december 2022

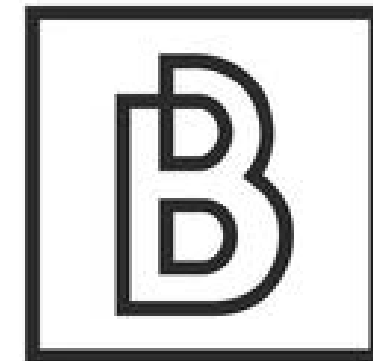
ACTIVITEITEN GEMEENTERAAD

Sessies met
gemeenteraad

- **Doel:** inzicht krijgen in de wensen, standpunten van de raadsleden
- **Hoe:** werksessies voorbereid door Arcadis
- **Wanneer:**
  - 8 september 2022 bij Kerncentrale Borssele: gesprek over brede impact energietransitie in Borsele en actualiteit nucleair dossier
  - 8 november 2022: update nazomer-gesprekken, doel en visie vanuit de gemeente en impact voor de organisatie

gemeente
BORSELE

3. BEZOEK MINISTER JETTEN

NIEUWBOUW KERNCENTRALES BORSSELE

In gesprek met Minister Jetten, 2 december 2022

Aanleiding

Op uitnodiging van burgemeester Dijksterhuis bezocht Minister Jetten het dorpshuis te Borssele op 2 december 2022. Inwoners hadden tijdens de nazomergesprekken aangegeven graag met de Minister in gesprek te willen.

Genodigden & opzet

De minister had een uur de tijd om met inwoners in gesprek te gaan. De gemeente nodigde een afvaardiging uit van:

- Voorzitters van dorpsraden (3)
- Ondernemers & agrariërs (4)
- Jongeren "Next Generation" (4)

Bewust was gekozen om in kleine gezelschappen het gesprek te faciliteren, zodat inwoners ook de tijd hadden om hun eigen mening, vraag en/of zorg te kunnen delen met de minister. De minister kreeg na afloop van burgemeester Dijksterhuis de eerste, opgehaalde input van de nazomergesprekken mee, in een boekwerk.

Pers

De bijeenkomst was besloten, om de inwoners zoveel als mogelijk veiligheid en privacy te bieden, alvorens de bijeenkomst startte. De bijeenkomst was echter niet geheim. Zo stond bijvoorbeeld EenVandaag voor het dorpshuis. Zij zijn te woord gestaan door de minister.

Impressies bezoek minister Jetten te Borssele

02-12-2022, dorpshuis Borssele

Inwoners vertegenwoordiging:

- Voorzitters Dorpsraden (3)
- Ondernemers- & agrariërs (4)
- Jongeren 'Next Generation' (4)

Bestuurlijk aanwezig:

- EZK
  - Minister Jetten
- Provincie Zeeland
  - Gedeputeerde D. van der Velde
  - Gedeputeerde J. A. de Bat
- Gemeente Borssele
  - Burgemeester G. Dijksterhuis
  - Wethouder K. Weststrate

Groepsfoto

Jongeren uit gemeente Borssele in gesprek met de Minister

In gesprek met inwoners

Introductie door EZK

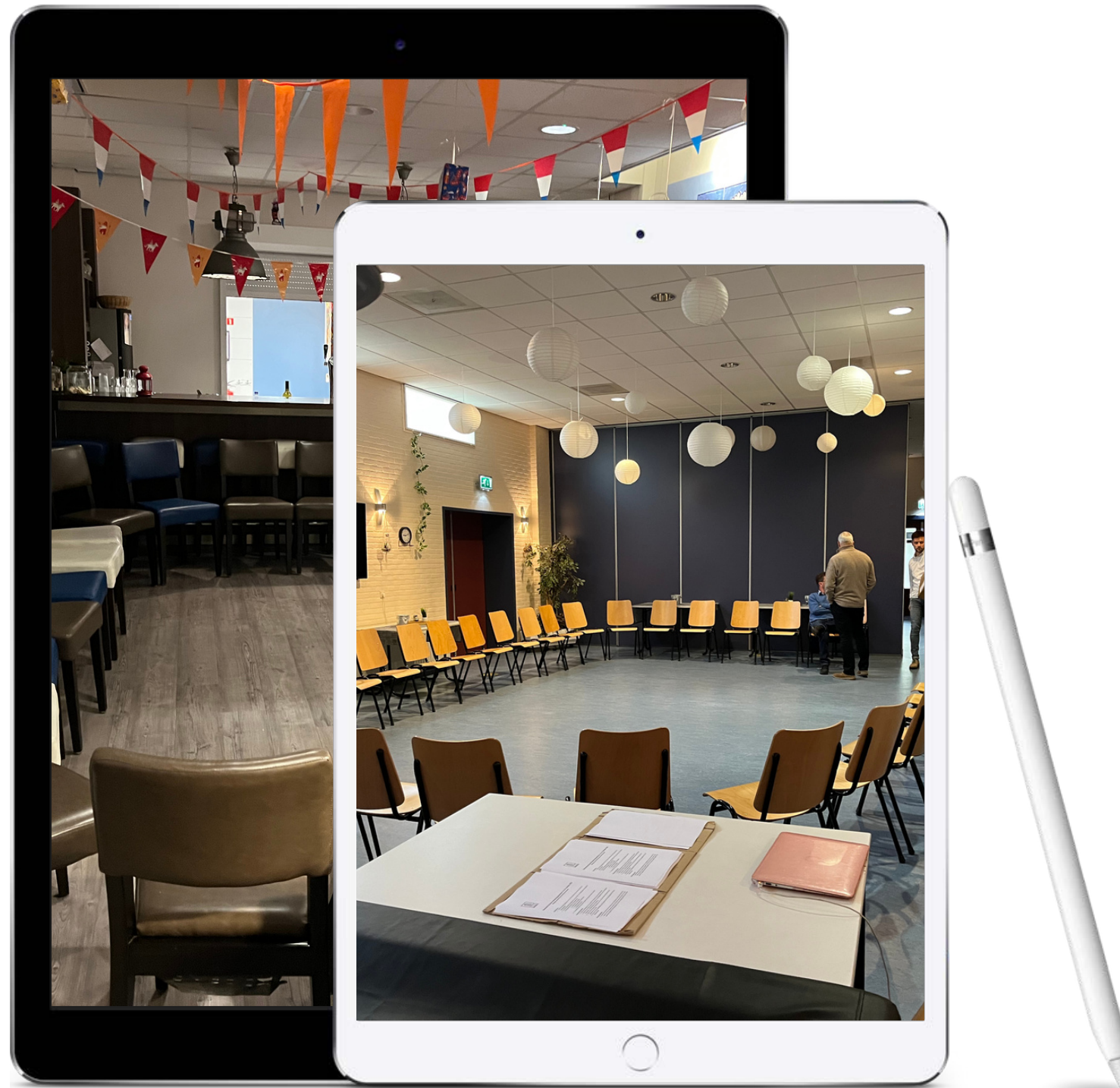

4. NAZOMER- & MIDWINTER GESPREKKEN

Opzet

Opbouw van de Nazomer- & Midwintergesprekken:

- Er is bewust gekozen voor een aantal van max. 20-25 personen per gesprek
- Op een laagdrempelige manier in gesprek gaan met inwoners (kringgesprek)
- In eigen omgeving van de inwoners
- Koffie, thee, fris & bolus/koek
- Inwoners kregen nadien een 'Meegeef A4 mee'

Nazomergesprek 1

14-10-2022 | 19.00 - 20.00

's-Heerenhoek

- Opkomst: 18 inwoners

Nazomergesprek 2

14-10-2022 | 21.30 - 22.30

Nieuwdorp

- Opkomst: 10 inwoners

Nazomergesprek 3

15-10-2022 | 9.30 - 10.30

Borssele

- Opkomst: 34 inwoners

Nazomergesprek 4

15-10-2022 | 11.00 - 12.00

Lewedorp

- Opkomst: 10 inwoners

's-Heerenhoek

Nieuwdorp

Lewedorp

Borssele

Midwintergesprek

22-11-2022 | 19.30 - 20.30

Driewegen

- Opkomst: 19 inwoners
- Dorpen: Ellewoutsdijk, Driewegen & Ovezande

Locatie Driewegen

In gesprek op locatie Driewegen

Midwintergesprekken

14-12-2022

Locaties

- Dorpen: 's Heer Abtskerke/Nisse (23), 's-Gravenpolder (15), en Heinkenszand (17)

Locatie 's- Heer Abtskerke

Locatie 's-Gravenpolder

Locatie Heinkenszand

Midwintergesprekken

19-12-2022

Locaties

- Dorpen: Hoedekenskerke/Kwadendamme (14) en Oudelande/Baarland (28)

Locatie Hoedekenskerke

Locatie Hoedekenskerke

Locatie Oudelande

Locatie Oudelande

Aankondiging Nazomergesprekken

Aankondiging

Vanaf 29 september 2022 zijn de aankondigen voor de eerste sessies van de Nazomergesprekken gepubliceerd. Het extra Nazomergesprek in Driewegen op 22 november is aangekondigd vanaf 2 november 2022.

Communicatiekanalen

In eerste instantie zijn de Nazomergesprekken gecommuniceerd via;

- website gemeente Borsele
- social media kanalen gemeente Borsele
- lokale media
- Borsels Bulletin in de Bevelandse Bode

Waar de aanmeldingen vrij laag waren, is er nog in sommige dorpen extra geflyerd (en mits dit organisatorisch haalbaar was in verband met de opstartende fase).

Daarnaast zijn alle dorpsraden geïnformeerd.

The screenshot shows a news article from the website of the Municipality of Borsele. The main headline reads: "Gemeente Borsele nodigt inwoners uit voor een gesprek over mogelijke nieuwe kerncentrales". Below the headline is a date: "29 september 2022". The article text states: "Op 14 en 15 oktober aanstaande nodigt de gemeente Borsele inwoners van 's-Heerenhoek, Nieuwdorp, Borssele en Lewedorp uit om mee te praten over de eventuele realisatie van twee nieuwe kerncentrales. Middels 'Nazomergesprekken' gaan burgemeester Dijksterhuis en wethouder Weststrate langs de vier genoemde dorpen om met inwoners het gesprek aan te gaan." To the right of the article is a photograph of a nuclear power plant with a large containment dome. Below the photo is a caption: "De kerncentrale bij Borssele. © Marcelle Davidse". Below the photo is a sub-headline: "Inwoners van Sloedorpen mogen het zeggen: willen we meer kerncentrales, en onder welke voorwaarden?". Below the sub-headline is a short paragraph: "Nieuwe kerncentrales in het Sloegebied: willen we dat? En zo ja, onder welke voorwaarden? Daarover gaat het Borselse gemeentebestuur deze maand in gesprek met inwoners van de vier 'Sloedorpen'." At the bottom right of the screenshot is the author and date: "Martijn de Koning 04-10-22, 13:05".

Aankondiging Midwintergesprekken

Aankondiging

Vanaf 25 november 2022 zijn inwoners van 's-Heer Abtskerke, Nisse, Heinkenszand, 's-Gravenpolder, Hoedekenszand, Kwadendamme, Oudelande en Baarland uitgenodigd om deel te nemen aan de Midwintergesprekken

Communicatiekanalen

In eerste instantie zijn de midwintergesprekken gecommuniceerd via;

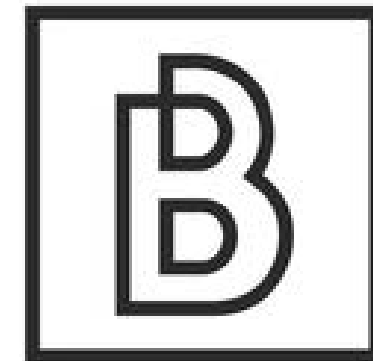
- website gemeente Borsele
- social media kanalen gemeente Borsele
- lokale media
- Borsels Bulletin in Borselse Bode

Daarnaast zijn de dorpsraden geïnformeerd.

Flyers

Omdat bij het ene dorp er direct veel aanmeldingen kwamen en bij het andere dorp niet, is er besloten om in sommige dorpen nog te flyeren. Het flyeren gebeurde in sommige dorpen (te) laat, waardoor sommige inwoners een klacht hebben achtergelaten. Een geleerde les is om de flyers eerder in te zetten, mocht de situatie dit toelaten en het wenselijk zijn.

gemeente
BORSELE

5. OPGEHAALDE INPUT

NIEUWBOUW KERNCENTRALES BORSELE

Samenvatting Nazomer- en Midwintergesprekken

Wat vinden we belangrijk?

1. **Afspraak is afspraak;** hoe kunnen we de nationale overheid vertrouwen dat zij de gemaakte afspraken nakomen?
2. **Impact op het landschap;** hoe gaan we twee nieuwe kerncentrales inpassen in het landschap op een verantwoorde wijze voor mens, milieu en dier?
3. **Overlast;** hoe minimaliseren we overlast?
4. **Leefkwaliteit, lasten & lusten;** hoe behouden, verbeteren we de leefkwaliteit en verdelen we de lasten en de lusten?
5. **Veiligheid;** wat is veiligheid in elke fase van het project, hoe blijven de inwoners veilig voor, tijdens en na de bouwfase?

1. AFSPRAAK IS AFSPRAAK

Wat vinden we belangrijk?

Afspraak is afspraak; hoe kunnen we de nationale overheid vertrouwen dat zij de gemaakte afspraken nakomen?

Inwoners aan het woord over **VERTROUWEN**

Vertrouwen in de overheid; afspraak is afspraak

- De Rijksoverheid heeft zich niet van een beste kant laten zien als het gaat om zulke projecten; denk aan Groningen, denk aan de Marinierskazerne in Vlissingen, hoe gaat zij nu beloven wel haar afspraken na te komen?
- Ervaringen met TenneT zijn door de bank genomen hier zeker niet positief, dit straalt af op de verwachtingen ten aanzien van de kerncentrales (teleurstelling en wantrouwen)
- Hoe gaat dit project lopen na de verkiezingen in maart?

Inwoners aan het woord over **EIGENAARSCHAP**

Vertrouwen in de overheid; afspraak is afspraak

- Laat de gemeente de regie houden over het gebied en zorg voor een actieve houding naar inwoners.
- Zorg voor duidelijkheid over het eigenaarschap van de kerncentrales.
- Geen (buitenlandse) afhankelijkheid in het eigenaarschap van de kerncentrales.
- Biedt direct omwonenden de mogelijkheid om mede-eigenaar te worden.
- Zodra er met andere (grote) organisaties gewerkt wordt; leg afspraken vast en zorg dat ze nagekomen worden.
- Maak afspraken en leg ze professioneel vast bijv. via convenanten, monitor de afspraken of ze nageleefd worden.

2. IMPACT OP HET LANDSCHAP

Wat vinden we belangrijk?

Impact op het landschap; hoe gaan we twee nieuwe kerncentrales inpassen in het landschap op een verantwoorde wijze voor mens, milieu en dier?

Inwoners aan het woord over LANDSCHAP

Infrastructuur/technieken

- Behoud het mooie, unieke natuurgebied de 'Zak van Zuid-Beveland'; als we het hebben over 'groen'; maak een goed, realistisch gedegen plan. Groen gaat verder dan het plaatsen van 'boom'.
- Geen nieuwe/extra hoogspanningsmasten.
- Werk vooraf de infrastructuur heel goed uit, kunnen de huidige stations dit wel aan?
- Zet kernenergie om naar bijv. waterstof, wind; voor- & nadelen in kaart brengen, maak een plan ook visueel; hoe ziet dit er uit voor ons landschap.
- Stel de kerncentrale ook af op klimaatverandering.
- Alles behalve koeltorens.
- Denk na over de infrastructuur; leg dit niet aan in de dorpen of zorg niet voor onnodige oponthoud.
- Laat het bouwverkeer niet door de kernen komen.
- Verwerk de kerncentrales in de omgeving, behoud de unieke natuur zoveel als mogelijk; in elke fase van het project.
- Betrek inwoners, agrariërs; zij kennen de lokale flora & fauna.
- Kijk naar andere technieken, in Finland zijn ze al heel ver.
- Harde grens Sloegebied, geen verdere uitbreiding richting de dorpen (Lewedorp, Borssele, 's-Heerenhoek en Nieuwdorp).
- Ontwikkel een groen overgangsgebied tussen de kerncentrale/onderstation en Sloegebied en de dorpen.
- Eventuele waterstoffabriek, nieuwe onderstations of andere ontwikkelingen dienen gedaan te worden in het Sloegebied, en dus niet in het overgangsgebied.

3. OVERLAST

Wat vinden we belangrijk?

Overlast; hoe minimaliseren we overlast?

Inwoners aan het woord over OVERLAST

Minimaliseer overlast van begin tot eind

- Geen koeltorens.
- Geen nieuwe/extra hoogspanningsmasten.
- Integreer nieuwe werknemers in de cultuur; besteed hier aandacht aan.
- De milieuwetgeving werkt vaak met gemiddelden maar kijk ook naar de beleving van inwoners.
- Zorg voor goede huisvesting voor tijdelijke arbeiders.
- Pas de voorzieningen (en woningbouw) aan op de komst van 3000 tijdelijke werknemers tijdens de bouw en 800 medewerkers tijdens de exploitatie van de kerncentrales.
- We vrezen voor geluidsoverlast van hoogspanningsstations en -leidingen. De huidige wettelijke normen zijn ruim. Zet een monitoringsprogramma op dat over meerdere jaren geluid van onderstations meet.
- Regel het bouwverkeer goed en laat het bouwverkeer niet door de kernen rijden.
- Agrariërs ondervinden veel overlast van nieuwe hoogspanningsmasten. Bij het bewerken van grond raken GPS-systemen ontregeld. De communicatie en compensatie van TenneT is momenteel onder de maat.

4. LEEFKWALITEIT, LASTEN & LUSTEN

Wat vinden we belangrijk?

Leefkwaliteit, lasten & lusten; hoe behouden en/of verbeteren we de leefkwaliteit en verdelen we de lasten en de lusten?

Inwoners aan het woord over LEEFKWALITEIT

Leefkwaliteit, lasten & lusten

- Als we groen compenseren; doe dit in de eigen gemeente.
- Behoud de Kaloot.
- Kijk ook naar leefbaarheid als het openhouden van bijv. de supermarkt in een dorp, het hebben van een huisarts op korte termijn; kijk niet enkel naar leefbaarheid op de lange termijn, investeer nu in je gemeente.
- Voorkom 'spookdorpen' en zorg voor een goed imago om te wonen en te werken in de gemeente Borsele (niet dat je als je nu je huis wilt verkopen, het niet kan omdat er sprake is van twee nieuwe kerncentrales).
- Begrijp dat inwoners met veel onzekerheid te maken krijgen; maak een goed plan voor wonen, faciliteiten, opleidingen en veiligheid.
- Maak een plan voor de toekomstige werknemers.
- Zet in op toekomstbestendig bouwen; voor jongeren en ouderen.
- Maak het gebied aantrekkelijk om te (blijven) wonen, nu en voor in de toekomst.
- Zorg dat werknemers in onze dorpen kunnen wonen, dat is goed voor de leefbaarheid en anders slibt de A58 misschien dicht.

Inwoners aan het woord over **LASTEN & LUSTEN**

Leefkwaliteit, lasten & lusten

- Werk aan een compensatieplan op korte termijn; compenseer inwoners direct, wat doet dit nieuws bijvoorbeeld nu al met de waarde van onze huizen?
- Laat direct omwonenden ook mee compenseren in de energieopbrengsten.
- Maak een leefbaarheidsfonds en laat dat beheren door inwoners.
- Zorg dat eigen inwoners gratis stroom krijgen of bijvoorbeeld allemaal aansluiting op een warmtenet.
- Investeer in middelen voor de energietransitie voor inwoners; financieer de 'aardgasvrij' transitie voor eigen inwoners en ondernemers.
- Maak 2 compensatieplannen; 1 financieel voor direct omwonenden, 1 vanuit een lokaal fonds.
- Investeer eerst in eigen lokale faciliteiten die er nu zijn en nodig zijn voor de leefbaarheid van de inwoners die er nu leven.
- Tijdens elke fase dienen, wij, de inwoners direct gecompenseerd te worden, het zorgt nu al voor onzekerheid in ons leefgebied.
- Hoe weten we of de Rijksoverheid zich aan hun woord gaan houden?
- In de motie wordt genoemd door de minister 'proportionele vergoeding'; wat is dit precies? Wij hebben nu het gevoel of EZK dit er door heen gaat drukken.

5. VEILIGHEID

Wat vinden we belangrijk?

Veiligheid; wat is veiligheid in elke fase van het project, hoe blijven de inwoners veilig voor, tijdens en na de bouwfase?

Inwoners aan het woord over VEILIGHEID

Veiligheid

- Zorg voor de veiligheid van het gebied, van de inwoners, zodra de kerncentrales er zijn, ook tijdens de bouwperiode.
- Zorg voor de veiligheid van de inwoners, zodra er bijvoorbeeld extra arbeiders komen; hoe gaan wij hen integreren in het gebied, zeker als er ook cultuurverschillen mogelijk zijn?
- Ga het gesprek aan over veiligheid; wat is veiligheid? Wanneer voelt wie zich veilig en hoe kan dat gerealiseerd worden? Moeten we weer terug naar schuilkelders?
- Geen onnodige hinder (geluidsoverlast én beleving), geluid kan binnen de wettelijke kaders blijven, maar dan kun je als inwoners nog steeds geluidsoverlast ervaren
- Werk samen met de brandweer; zorg voor genoeg water in dit gebied.
- Stel dat wij het gebied uit moeten, hoe kan dit dan? Wij hebben niet veel uitgangswegen uit Zeeland.
- Vooraf alle veiligheidsroutes, vluchtroutes uitgebreid bespreken en laten testen door inwoners.

OVERIGE OPGEHAALDE INPUT

Wat vinden inwoners belangrijk?

COMMUNICATIE & PARTICIPATIE

- Biedt inwoners actuele, transparante informatie; betrek inwoners er actief bij.
- Betrek dorpsraden, jongeren.
- Voorkom onduidelijke communicatie.
- Inwoners willen een actieve rol zien van eigen gemeente..
- Laat informatie ook fysiek verzorgen; niet alle ouderen hebben toegang tot de digitale kanalen
- Betrek jongeren; het is nu én straks hun leefgebied.
- Ga langs scholen en betrek kinderen bij dit project.
- Betrek ouderen; zij hebben ervaring met hoe de eerste kerncentrale gebouwd is; wat kunnen wij daarvan leren?
- Communiceer naar buiten dat het niet vanzelfsprekend sprekend is dat nieuwe kerncentrales hier kunnen komen (of 'welkom zijn'); het doet veel met ons gebied.
- Flyer op tijd, bereik meer mensen en meer jongeren.
- Maak een nieuwsbrievenstelsel.

OVERIGE OPGEHAALDE INPUT

Wat vinden inwoners belangrijk?

ONDERNEMERS, OPLEIDINGEN & INNOVATIE

- Betrek lokale ondernemers; als je gaat adviseren, bouwen, uitvoeren, opleiden, zorgen, faciliteren; wat je ook doet, denk eerst aan je lokale ondernemers.
- Werk samen met HZ opleidingen uit; hoe kun je eigen inwoners omscholen tot werknemers?
- Betrek ziekenhuizen vooraf.
- Ga langs de lokale scholen; betrek kinderen en jongeren.
- Hier liggen kansen voor ons gebied; maak een plan bijv. 'De energieprovincie van Zeeland'.
- Laat de innovatieve kant van Borsele en dit project zien.
- Zet de opgewekte stroom slim door, bijv. naar Zeeuws Vlaanderen, eigen inwoners, eigen ondernemers.
- Laat EZK meer kennis delen, organiseer kennissessies, nu voor de inwoners. Wij weten nu te weinig.
- Deel lokale kennis; er zijn hier mensen die ervaring hebben als werknemer voor het Rijk, bij de kerncentrale die weten hoe het in Den Haag werkt of vanuit de inhoud; betrek zij er nu bij.

Wat vinden inwoners belangrijk?

Quotes van inwoners

"Wat is Veiligheid? Moeten we terug naar schuilkelders?"

"Voorkom een project zoals Marinierskazerne, houd belofte"

"Hoe meet , waardeer je 'Leefbaarheid', dat is veel meer dan enkel een financiële compensatie."

"Het is ons gebied. We hebben hier al zoveel industrie. Het Rijk moet over de brug komen. Maar dan verwachten we wel meer dan een vergoeding voor een Wipkip."

"Behoud de Kaloot."

"Onze supermarkt staat op sluiten. Er is nu geen huisarts. Ook dat is leefbaarheid. Neem dat mee, ook voor de huidige generatie."

"Wij verwachten een actieve rol van de gemeente Borsele."

"Koelwater is nu af en toe al een probleem, hoe gaat dat straks met mogelijk twee nieuwe kerncentrales erbij?"

"Waar gaan we straks al die medewerkers laten wonen?"

"Alles behalve koeltorens"

"Ik heb gesproken met diverse jongeren in het dorp. Wij zijn niet zozeer tegen kerncentrales, maar wordt er gekozen voor rendement of veiligheid? Wordt er ook gekeken naar een optimale situatie als het om veiligheid gaat? Op elk gebied?"

"Breng de minister hierheen en laat hem dit gebied zien, inclusief de huidige overlast."

"Wat als er iets gebeurt met dit gebied, kijk naar Rusland en de situatie daar. Dan zijn wij gewoon weg. Dit is landelijk belang maar laat het Rijk beseffen dat wij absoluut niet zomaar 'voor' zijn omdat er hier al een Kerncentrale staat."

6. ENQUÊTE RESULTATEN

ENQUÊTE VOORWAARDEN KERNCENTRALES

November – december

- Looptijd: van 29 november tot en met 16 december 2022.
- Wie: inwoners (18 jaar en ouder) in de gemeente Borsele, huis-aan-huis verspreid.
- Aantal respondenten: 2.400.
- Doel: inzicht krijgen in hoeverre inwoners de eerder genoemde voorwaarden uit de nazomer- en midwintergesprekken ook belangrijk vinden, inwoners gelegenheid bieden om andere voorwaarden aan te dragen, inwoners de gelegenheid bieden om overige opmerkingen, vragen en zorgen te delen in deze fase.
- Zie volgende sheets voor impressie van de resultaten, zie bijgeleverde PDF voor alle resultaten.
- Uitvoerende partij: DUO Market Research.

ENQUÊTE VOORWAARDEN KERNCENTRALES

Resultaten; wie hebben de enquête ingevuld?

- Inzicht in verdeling naar dorp en naar leeftijd

Onderzoek voorwaarden nieuwbouw kerncentrales

4.2 Resultaten naar kern

In deze paragraaf worden de resultaten naar plaats/kern gepresenteerd. Hieronder staat de ongewogen respons per kern. De nummering correspondeert met de gebruikte nummers in de tabellen met de resultaten.

	Aantal
1. Baarland	58
2. Borssele	188
3. Driewegen	68
4. Ellewoutsdijk	55
5. 's-Gravenpolder	361
6. 's-Heer Abtskerke	63
7. 's-Heerenhoek	209
8. Heinkenszand	594
9. Hoedekenskerke	67
10. Kwadendamme	107
11. Lewedorp	198
12. Nieuwdorp	111
13. Nisse	82
14. Oudelande	86
15. Ovezande	153
Totaal	2400

Onderzoek voorwaarden nieuwbouw kerncentrales

4.3 Resultaten naar leeftijd

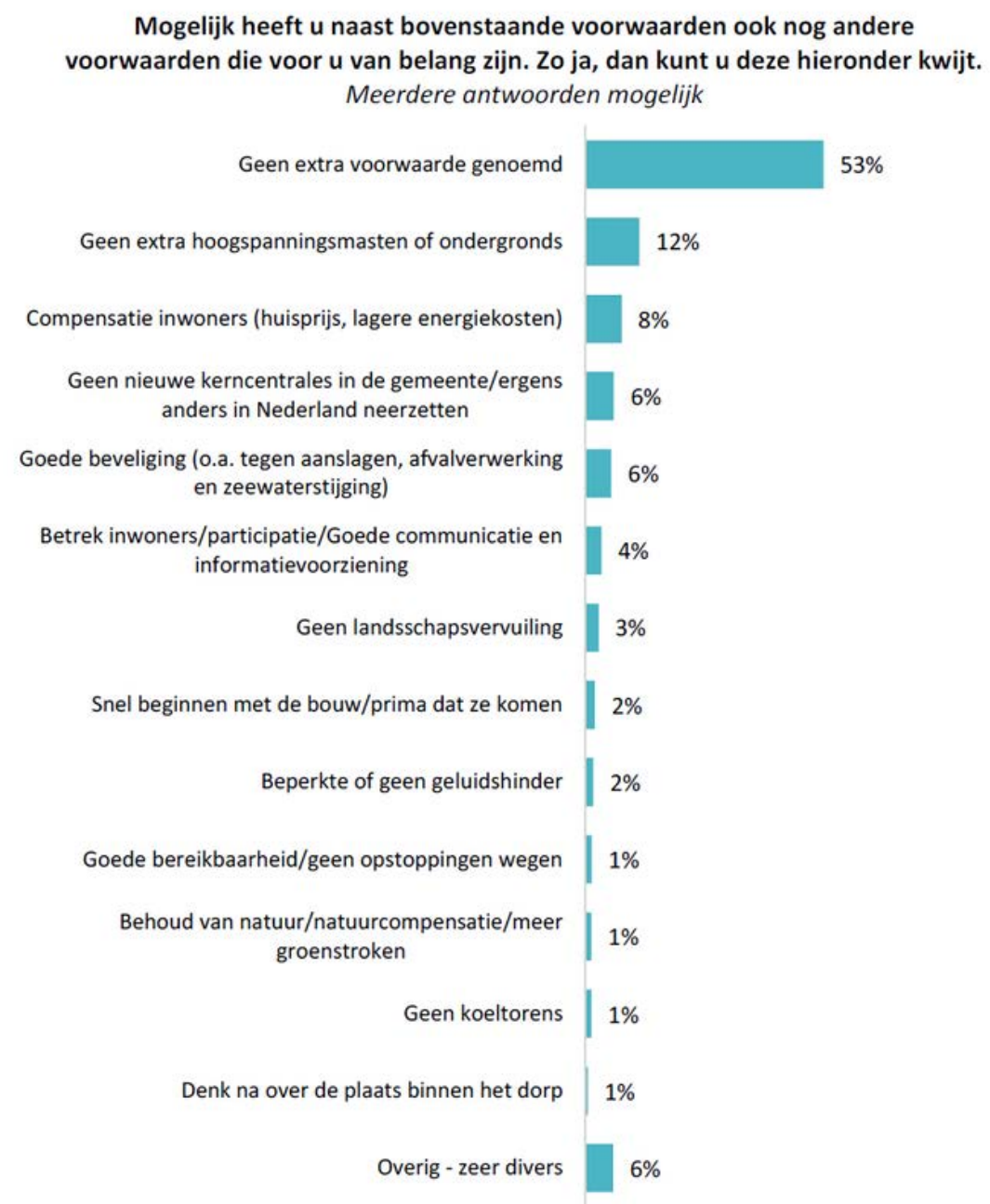
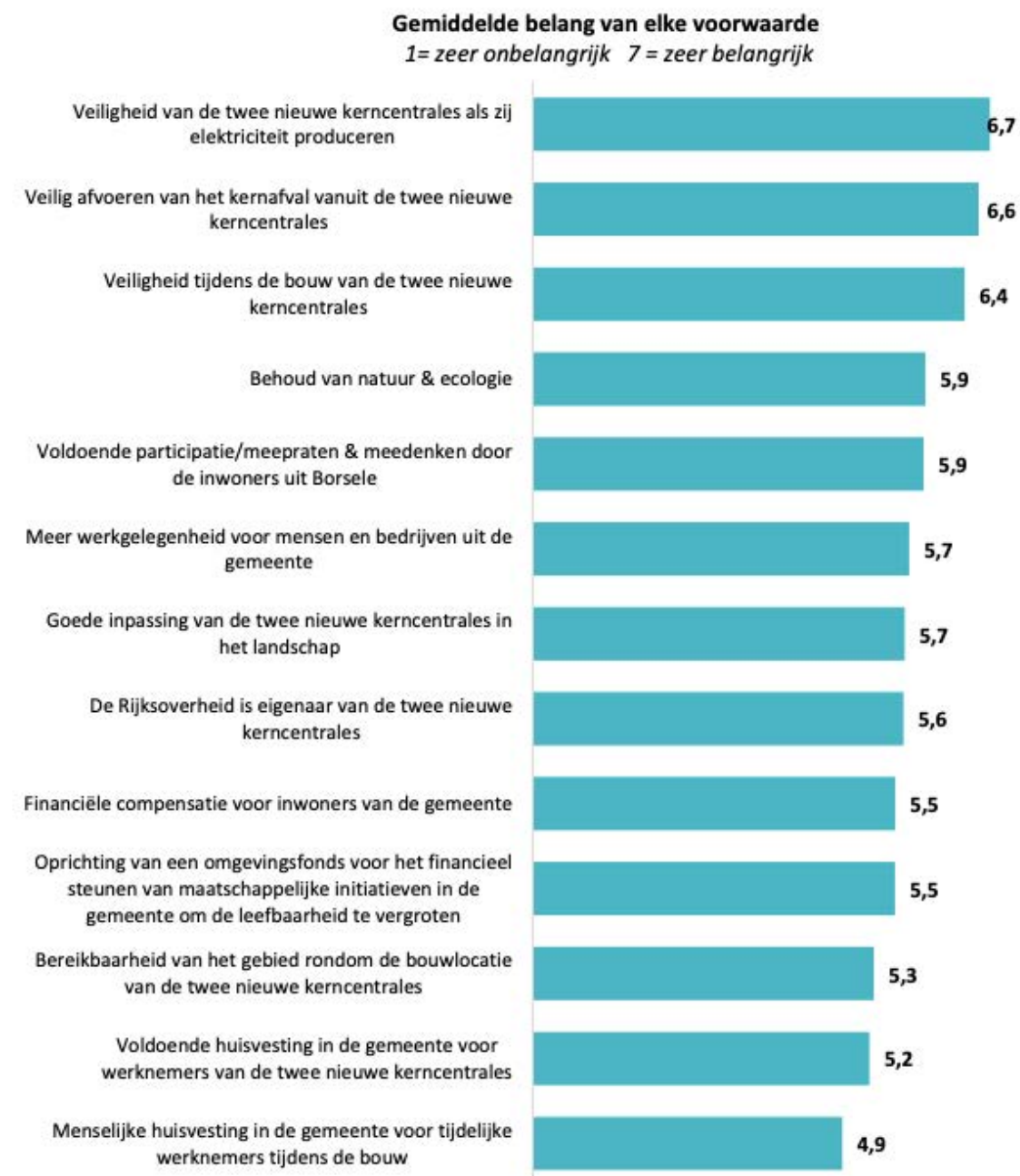
In deze paragraaf worden de resultaten naar leeftijd gepresenteerd. Hieronder staat de ongewogen respons per leeftijdscategorie.

	Aantal
18-40 jaar	395
41-60 jaar	847
61-80 jaar	1062
81 jaar en ouder	77
Niet bekend (wel in het totaal opgenomen)	19
Totaal	2400

ENQUÊTE VOORWAARDEN KERNCENTRALES

Resultaten

- Inwoners konden aangeven wat zij belangrijk vinden door het ranken van stellingen. Bekijk de volledige resultaten in het DUO-rapport op onze website.

ENQUÊTE NUCLEAIR

Resultaten; open antwoorden

- Inwoners hebben deze velden massaal ingevuld. Bekijk de volledige resultaten in het DUO-rapport op onze website.

4.4 Open antwoorden en toelichtingen

Vraag 2

Hieronder staan alle voorwaarden nogmaals getoond. Kunt u aangeven wat u de drie belangrijkste voorwaarden vindt?

Antwoorden 'anders, namelijk':

- 1. Behoud en het respecteren van de door Gemeente Borsele 'harde lijn' tussen de industrie langs de Europaweg aan de ene kant en natuur en woongebied aan de andere kant. De garantie van de (lokale) overheid dat verdere ontwikkeling van industrie in het aangewezen gebied plaats vindt en niet richting de natuur, landbouw en aangrenzende dorpen wordt uitgebreid. 2. Niet alleen behoud van natuur en ecologie maar ook uitbreiding van natuur en ecologie. De Zak van Zuid-Beveland wordt nu door gemeente Borsele en het Landschapspark gepromoot als 'Het Toscane van Zeeland'. De doelstelling zou mogen zijn om een groen long van De Zak van Zuid-Beveland te maken met een volwaardig natuurgebied analoog aan de Boswachterij van Westerschouwen op het eiland Schouwen-Duiveland of als Oranjezon op Walche
- 1. Het is duur. Veel duurder dan stroom uit wind en zon. Ook als je opslag en tussentijdse omzetting naar brandstoffen meerekent. De prijs is niet het grootste nadeel maar wel de reden waarom de nieuwe kerncentrales waarschijnlijk niet doorgaan. Als ze doorgaan is dat omdat de overheid er heel veel belastinggeld in gaat stoppen, of ons gaat dwingen om nog vele tientallen jaren de dure stroom te kopen. 2. Het is niet landschapsvriendelijk omdat je nog steeds veel delfstof nodig hebt. Op zich heb je niet veel uranium nodig, maar de concentratie van uranium in de bodem is zo laag dat je toch veel mijnbouw moet plegen. Dat tast landschappen aan en vervuult de leefomgeving. 3. Het is niet duurzaam omdat uranium een eindige grondstof is. Vergelijk dat met wind en zon: daar zit helemaal geen eind
- Aan en afvoerlijnen niet in het zicht
- Aansluiten op bestaanden hoogspanningsnet en NIET nog een nieuwe reeks masten plaatsen.
- Absoluut niet meer geluidsoverlast
- Achter de rug van inwoners achteraf nog informatie vragen
- Afvoer/vervoer elektriciteit zonder extra bovengrondse masten.
- Afvoerputje Zeeland is vol. Eerst afspraken nakomen.
- Alle kabels ondergronds en verwijderen huidige wintracs
- Alle logistiek ondergronds
- Alle vragen zijn gesteld vanuit het standpunt dat die twee centrales er gewoon komen. Ik wil ze lever niet. We hebben er al een. Verdeel de ellende maar over het hele land en niet alleen in Zeeland.
- Alleen centrales bouwen die kernafval produceren dat weer verwerkt kan worden. Dus geen langdurige opslag van kernafval bij COVRA waarmee we de verantwoordelijkheid van het goed

Onderzoek voorwaarden nieuwbouw kerncentrales

- Behoud van Kalootstrand
- Belangrijkste voorwaarde is voor mij dat er door de komst van 2 nieuwe kerncentrales géén nieuwe Tennetmasten (voor de afvoer van de elektriciteit vd kerncentrales) bij komen in de Gemeente Borsele!
- Ben tegen de komst van kerncentrales
- Borsele mag nooit een tweede Groningen worden (gaswinning)
- Bosplantsoenen aanplanten!
- Bouw centrales BUITENDIJKS dus op het industrieterrein Vlissingen Oost. Daar is een industrieterrein voor. Voltooi aanleg SLOEBOS, destijds ter compensatie voor inwoners Borssele.
- Bouw ook een waterstof centrale, kan de kerncentrale altijd zo efficiënt draaien als kan.
- Bouwen icm met waterstofcentrale zodat electra kerncentrale gebruikt kan worden voor maken gas
- Compensatie waarde vermindering huizen
- Dat de huisvesting van de werknemers onze jongeren niet in de weg zit
- Dat eerst aangetoond wordt dat de bouw van kerncentrales zinvol is en milieuhygiënisch en financieel economisch verantwoord is, rekening houdend met het feit dat ze op z'n vroegst over 15 jaar in bedrijf genomen kunnen worden.
- Dat er ook goed gekeken word naar de ontsluiting van het dorp zelf. Een betere aansluiting op de Europaweg West vanaf de Kaaiweg, zonder zo een omweg. Met een veiligere kruising en betere verlichting. Bijvoorbeeld een grote rotonde.
- Dat het niet doorgaat
- Dat het weer niet ten koste gaat van het landbouwareaal en een volwaardige universitaire school m.b.t. Kernenergie etc.
- Dat ze het op het binnenhof in Den Haag gaan bouwen. Er over praten heeft geen enkele zin daar ze bij alle praat en info avonden over de nieuwe weg van de Westerscheldetunnel naar Goes ook niet naar de mensen hebben geluisterd. En dan maar niet gesproken over het financiële aspect. Ja zeggen en niets doen.
- De bestaande kerncentrale moet gesloten. Nieuwe kerncentrales moet er niet komen. De studie naar waterstof centrales moet voortgezet worden. Het probleem van het kernafval is groter dan CO-2.
- De centrales dienen van het nieuwste type te zijn waardoor er geen kernafval meer is.
- De centrales zelf worden toch wel lelijk. Alle netwerken van en naar de centrales, windmolens etc. Ondergronds

Onderzoek voorwaarden nieuwbouw kerncentrales

- Geen extra bovengrondse lijnen
- Geen extra electr. Masten ed in het landschap
- Geen extra elektriciteitslijnen/hoogspanningsmasten
- Geen extra hoogspanningsmasten
- Geen extra hoogspanningsmasten in het landschap en afbraak van de oude vakwerkmasten 350KV
- Geen extra hoogspanningsmasten om de energie te transporteren. Het is een aanslag op de leefbaarheid al die draden die het landschap ontsieren!!
- Geen extra trace van hoogspanningsleidingen naast de nu bestaande nieuwe masten.
- Geen extra windtrack masten
- Geen hoogbouw en nieuwe masten
- Geen hoogspanningsmasten meer erbij dor het prachtige landschap
- Geen kerncentrales maar waterstof
- Geen kerncentrale
- Geen kerncentrale erbij.
- Geen kerncentrale maar waterstoffabrieken in Zeeland
- Geen kerncentrales
- Geen kerncentrales bij Borssele!!!!
- Geen kerncentrales !!
- Geen kerncentrales in Nederland en zeker niet in Borsele
- Geen kerncentrales in Zeeland! Landschap is al verpest.
- Geen kerncentrales plaatsen
- Geen kerncentrales zekr niet onder zeeniveau!!!!
- Geen kerncentrales, minder energie verbruiken.
- Geen koeltorens en hoge masten meer
- Geen landschap vervuiling, zowel hoorbaar als zichtbaar, de stilte en rust van de zak van zuidbeveland is al genoeg verpest door industrie en autowegen met de bijhorende geluidsoverlast!! Er word niks tegen gedaan! Je word niet gehoord! Dat zal nu met de evt komst v/d kerncentrales het zelfde zijn, geluidsoverlast, het word er allemaal niet mooier op. Verminderd zelfs de waarde van mijn huis!
- Geen landschapsvervuiling door nog meer windtrackmasten o.i.d.
- Geen nieuwe bovengrondse energiemasten
- Geen nieuwe bovengrondse hoogspanningsleidingen door de Zak

ENQUÊTE NUCLEAIR

Resultaten; open antwoorden

- Inwoners hebben deze velden massaal ingevuld. Bekijk de volledige resultaten in het DUO-rapport op onze website.

Onderzoek voorwaarden nieuwbouw kerncentrales

- Geen nieuwe kerncentrales. Afbreken bestaande masten. Zeeland veilger maken en investeren in veilige en schone energie. Geen erfenis voor toekomstige generaties.
- Geen nieuwe masten die het landschap ontsieren.
- Geen nieuwe masten en bovengrondse leidingen, geen koeltorens.
- Geen nieuwe masten of ondergrondse kabels door akkerbouw percelen
- Geen nieuwe windparken meer
- Geen nieuwe windparken meer
- Geen overlast op de leefomgeving van de bevolking. Geen activiteiten in Borssele polder, alle bouw gerelateerde activiteiten en opslag in havengebied!
- Geen stroom van verre windparken naar Borssele, want dan word het afvoeren/verdelen ervan een probleem en moeten er nog meer masten en kabels komen.
- Geen verdere aantasting van omgeving/landschap met masten voor stroomkabels/kasten e.d.
- Geen verdere vernieling van het landschap in Borssele met nieuwe hoge masten
- Geen verkeersoverlast voor Borssele tijdens de bouw
- Gegarandeerde veiligheid (100%) van de centrales
- Gekoppeld aan de bouw van waterstofcentrale (spoed)
- Geluidsarm en geen uitstoot van gassen
- Gemeentes en provincie moeten eigendom van de centrales zijn.
- Goede beveiliging van de centrale om de veiligheid te waarborgen en ongewenste situaties te voorkomen.
- Goede inpassing van het netwerk er naartoe
- Goede verzekering voor vervolgschade bij eventuele ongevallen van de centrale
- Gratis electra voor zeeland.
- Groot gebruikers energie op korte afstand centrales
- Grote bescherming tegen hoger zeewaterpeil door klimaatverandering
- Helemaal geen kerncentrale in Zeeland, zet ze maar in Groningen of Friesland ivm vaak wind uit zuidwesten en als beloning voor het geleverde aardgas
- Helemaal geen kerncentrale meer erbij!!
- Helemaal geen kerncentrales bouwen en werk maken van een duurzame transitie
- Helemaal geen kerncentrales! Past niet in deze tijd om kerncentrales te bouwen, zie mijn overige opmerkingen.
- Helemaal geen kerncentrales! Past niet in deze tijd om kerncentrales te bouwen, zie mijn overige opmerkingen. Ik zou het fijn vinden als ik meer ruimte krijg om mijn vragen te beantwoorden!

Onderzoek voorwaarden nieuwbouw kerncentrales

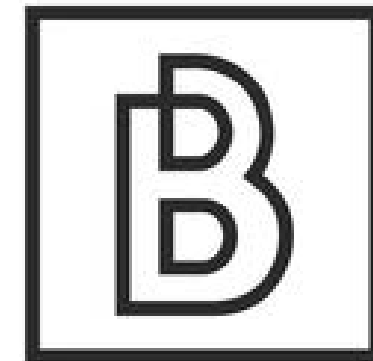

- Huisvesting (tijdelijke) werknemers mag niet ten koste gaan van de huisvesting van huidige (jonge) inwoners
- Huisvesting eerst voor inwoners van Borssele, die wachtlijst is al heel erg lang. Dan asielzoekers en dan werknemers. Nu blijven de eigen inwoners op de wachtlijst staan en krijgt het ene na het andere vlucht gezin een huis.
- Ik ben fel tegenstander van kernenergie, zie liever alle drie de centrales verdwijnen!!!!
- Ik ben tegen de bouw van 2 nieuwe centrales, dit is tegen alle afspraken, Weer geen betrouwbare overheid. Waarom hier! Het is genoeg!
- Ik ben tegen de komst van nieuwe kerncentrales in de gemeente Borssele
- Ik ben volledig tegen de bouw van kerncentrales, ik wens ze zeer beslist niet in de gemeente Borssele
- Ik mis de vraag of de mensen wel willen dat er kerncentrales komen, dit onderzoek slaat dus weer nergens op kernenergie teveel afval en telang gevaarlijk er zijn genoeg alternatieven voor schone energie besteed daar al dat geld aan, eerst waren het de Biocentrales toen ging men daar bossen voorkappen > De politiek moet beter nadenken, maarja die zitten er alleen voor der eigen gewin!
- Ik vind dat er GEEN nieuwe kerncentrales moeten komen.
- Ik vind het ook niet veilig dat er veel centrales op een plek komen
- Ik wil geen nieuwe kerncentrales, maar volledig inzetten op duurzame energie
- Ik wil helemaal geen kerncentrale, deze is duur en niet nodig. Gebruik alternatieve energiebronnen!!!
- In verbn met de toekomst, met de bouw dringend rekening houden met stijgende zeespiegel
- Inspraak van inwoners van de hele gemeente Borssele over wel/niet kerncentrales in Borssele
- Investering die structureel bijdraagt aan leefbaarheid (ook) op de kleinere kernen in de gemeente.
- Inwoners Borssele hebben een doorslaggevende stem in het al dan niet bouwen van kerncentrales in hun omgeving.
- Je kan niet kiezen voor geen kerncentrale van. Dit is een misleidende enquête. Ik ben tegen kernenergie. Geen kerncentrale meer in Borssele. Door bovenstaande vragen in te vullen lijkt het alsof je instemt. Je moet volgende generaties niet meer opzadelen met die troep. Uit onderzoeken blijkt dat het extreem duur is om een kerncentrale te bouwen, stop ermee onder.
- Kerncentrale moet in locatie van het Sloegebied een eind van het dorp Borssele Zodat de bevolking geen last heeft van geluid lawaai De verkeersoverlast is momenteel op de Monsterweg en Kaaiweg buiten proporties het veroorzaakt veel stank en fijnstof het is kort gezegd bijzonder ongezond geworden door deze enorme toename van verkeer ook veel sluipverkeer vanuit het sloe gebied dit is

Onderzoek voorwaarden nieuwbouw kerncentrales

- Rijksoverheid is eindverantwoordelijk voor de kerncentrales
- Selectie van Thorium Kerncentrale /Kernfusie; Bij ontwerp rekening houden met versnelde zeespiegel stijging en frequenter noodweer en hogere temperaturen; aandacht voor capaciteit warmte afvoer naar water Westerschelde
- Snel beginnen met de bouw zodat de energievoorziening gewaarborgd is.
- Stroomkabels voor transport onder de grond
- Tijdens de bouw geen geluidsoverlast, daarom schroef heipalen toepassen, ga niet de hoogte maar de grond in, ook de hoogspanningsleidingen die extra nodig zijn. Anders voelt het dorp zich opgeofferd. De grens is bereikt!
- Veiligheid en gevolgen voor milieu van langdurige opslag hoog radioactief afval na tijdelijke opslag bij COVRA
- Veiligheid in het algemeen
- Veiligheid inwoners bij calamiteiten op centrale, zoals extra weg om de provincie uit te rijden
- Verbeteren uitwegen uit Zeeland voor het geval er iets gebeurt denk aan dempen kanaal door zuidbeveland
- Voldoende aandacht voor de bijbehorende activiteiten
- Voldoende veiligheid als over 60 jaar een nieuwe dictator 500 droneaanvallen op de kerncentrales is West-Europa doet
- Voldoende electriciteit
- Voor de afvoer van geproduceerde energie geen extra hoogspanningsmasten in de regio
- Voor of Tegen
- Waarom worden er enkel vragen gesteld over de voorwaarden en niet over wat je als burger vindt of de kerncentrales er moeten komen
- We willen geen kerncentrales, horizonvervuiling, en geen hoogspanningsmasten. Het wordt hier veel te druk. Provincie wordt onleefbaar. Zet de centrales in Groningen of op De MAASVLAKTE
- Wij willen geen kerncentrales erbij!
- Wil het sowieso NIET!
- Willen we wel een tweede kerncentrale?
- Ze zijn allemaal belangrijk, dus ik ga geen 3 voorwaarden uitkiezen; jammer dat je als inwoner nu al een keuze moet maken over voorwaarden, terwijl er nauwelijks informatie beschikbaar is en er geen gelegenheid wordt gegeven mee te denken en te beslissen over de wenselijkheid van deze 2 centrales en over alternatieven (die er zeer zeker zijn)

gemeente
BORSELE

7. OPGEHAALDE INPUT UIT ANDERE KANALEN

MAILS & KLACHTEN

Opgehaalde input uit andere kanalen

Inwoners en betrokkenen hebben ook via andere kanalen input achter gelaten, bijvoorbeeld via e-mail. Ook zijn er diverse klachten binnengekomen. De klachten gaan onder andere over:

- het te laat verspreiden van de flyers voor de Midwintergesprekken.
- de enquête; diverse inwoners willen ook een vraag zien of zij voor-/ of tegen kernenergie zijn en geven aan de vragenlijst en opzet onduidelijk te vinden, en-/of als manipulatief te ervaren.
- de vraag of veiligheid als voorwaarde(n) vanuit inwoners genoemd moet worden. Dit zou niet eens ter discussie moeten staan.

Deze input zullen wij ook meenemen richting het Rijk en waar wij zelf zaken kunnen oplossen, zullen wij daar zelf als gemeente zorg voor dragen.

8. IN DE PERS

GREEP UIT DE MEDIA

NOS Nieuws Sport Uitzendingen

Rolls-Royce

nieuwsuur

Donderdag 6 oktober, 16:00

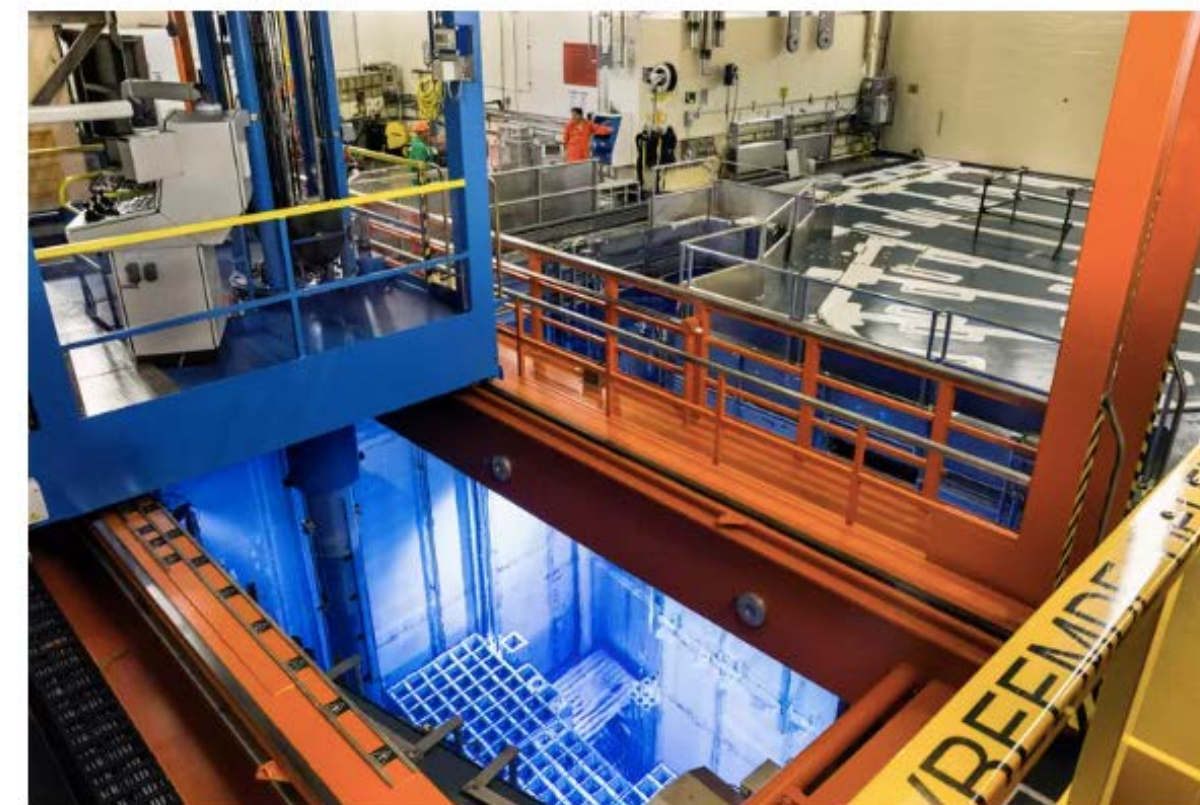
Toch kernenergie in Nederland, met kleinere centrales?

NOS

Trouw

Energievoorziening

Hoe het is om naast een kerncentrale te wonen? Dat weten ze in Borsele al een halve eeuw

De splijtstof wordt in de kerncentrale Borsele onder water bewaard voor koeling en het tegenhouden van straling. Beeld Arie Kievit

TROUW

Wisselende reacties op mogelijke komst nieuwe kerncentrale(s) Borsele

17 oktober, 06:10 • 2 minuten leestijd

De gemeente Borsele wil van de inwoners weten wat ze vinden van de mogelijke komst van een nieuwe kerncentrale die het kabinet wil bouwen. Het Rijk zoekt naar een geschikte locatie en daarbij is Borsele in beeld. De afgelopen dagen is er met inwoners gesproken. "Het is niet niks dat op ons afkomt als de keuze op Borsele valt."

OMROEP ZEELAND

REGIO NIEUWS SPORT PLAY PODCAST FEELGOOD PU

▲ De kerncentrale bij Borssele. © Rob Engelaar

Gesprekken met regio over kerncentrales pas écht intensief als minister definitief voor Borssele kiest

Niet alleen inwoners van de vier Sloedorpen worden betrokken bij gesprekken over mogelijke nieuwe kerncentrales bij Borssele. Ook andere regiobewoners mogen hun zegje doen, zij het wel digitaal. Dat zegt de Borssele burgemeester Gerben Dijksterhuis.

▲ De kerncentrale bij Borssele. © Marcelle Davidse

Borsele geeft alleen steun aan nieuwe kerncentrales als de minister héél goed luistert naar omwonenden

PZC

GREEP UIT DE MEDIA

NOS

Nieuws

Sport

Live

Programma's

NOS Nieuws • Vrijdag 9 december, 14:06 • Aangepast vrijdag 9 december, 17:00

Kabinet: versneld twee nieuwe kerncentrales in Borssele

Het kabinet kiest Borssele als locatie voor twee nieuw te bouwen kerncentrales. En met een versnelde aanpak kan de bouw in 2035 klaar zijn, denkt het kabinet, waarna de centrales tussen de 9 en 13 procent van de totale elektriciteit kunnen leveren. Het besluit hierover is vandaag genomen in de ministerraad na een uitgebreide voorbereiding zoals overleg met de provincie Zeeland en gemeenten.

Met de keuze voor Borssele vervallen de andere kernreactorlocaties. Eemshaven wordt definitief geschrapt als mogelijke locatie en de Maasvlakte wordt gereserveerd voor waterstofinstallaties. De Rijksoverheid en de gemeente Rotterdam hebben daar grote plannen voor. De haven van Rotterdam wil de belangrijkste haven voor de import van duurzame energie zoals groene waterstof worden.

1V EenVandaag

Actueel

Video & audio

Opiniepanel

Peilingtrends

Contact

AVRO

start

Homepage > Inwoners Borsele eisen meer inspraak over nieuwe kerncentrales: 'Het wordt hier 15 jaar lang 1 grote bouwput'

Inwoners Borsele eisen meer inspraak over nieuwe kerncentrales: 'Het wordt hier 15 jaar lang 1 grote bouwput'

02-12-2022 17:04 | Geld en werk | Auteur: Roeland Müller

RTLnieuws

10°

3 km

3 OV

Nieuws Economie Sport Entertainment Tech Lifestyle EditieNL Uitzendingen

Kernenergie

Kabinet: twee nieuwe kerncentrales in Borssele in 2035

29 november 2022 15:53 • Aangepast 29 november 2022 16:09

Net binnen

- 10:09 Zieke schaatsster Beune meldt zich af voor EK allround
- 09:55 Klimaatverandering aanpakken? Dat kan met de stenen op dit pad
- 09:48 Gevonden romp in IJ is van rijke Rus: politie geeft naam vrij
- 09:38 Veldslag dreigt in Duits dorpje dat moet verdwijnen voor bruinkoolmijn
- 09:31 Haase en Middelkoop klaar in Adabida. Bus door in Australië

GREEP UIT DE MEDIA

Nieuws Sport Weer TV Radio Contact

Borssele eerste keus voor nieuwe kerncentrales, maar Maasvlakte maakt ook nog kans

9 december 2022, 14:33 • 3 minuten leestijd

Het kabinet heeft Borssele officieel aangewezen als voorkeurslocatie voor twee nieuwe kerncentrales. Vorige week was al uitgelekt dat Zeeland was uitgekozen. Het is de bedoeling dat de kerncentrales er in 2035 staan. Maar intussen groeit in Borssele de weerstand tegen de plannen. En ook de Maasvlakte bij Rotterdam maakt nog een kans.

▲ Na afloop van het besloten overleg poseerden onder anderen minister Rob Jetten, burgemeester Gerben Dijksterhuis en de gedeputeerden Dick van der Velde en Jo-Annes de Bat met de betrokken bewoners van Borssele en omliggende dorpen. © Gemeente Borssele

Besluit kerncentrales 'weekje doorgeschoven', maar minister praat in het geheim al met bewoners Borssele

Nieuws Sport Weer TV Radio Contact

'Niet iedereen in Zeeland is vóór nieuwe kerncentrales'

30 november 2022, 18:17 • 3 minuten leestijd

Inwoners van de gemeente Borssele reageren uiteenlopend op het nieuws dat het kabinet daar **twee nieuwe kerncentrales wil bouwen**. Draagvlak onder de bevolking is een noodzakelijke voorwaarde om het project door te laten gaan, maar het kabinet verwacht daar geen problemen. Toch reageren sommige inwoners verbaasd: "Ik heb nog nooit een enquête in mijn brievenbus gekregen."

9. VERVOLGSTAPPEN

WAT GAAN WE DOEN MET DE OPGEHAALDE INPUT?

Vervolgstappen

De gemeente Borsele nodigt binnenkort inwoners, dorpsraden en andere belangengroepen uit om samen tot de juiste voorwaarden te komen die de basis vormen om het gesprek met de Rijksoverheid aan te gaan. De opgehaalde input uit 2022 vormt de basis om verder te gaan werken aan de Borselse voorwaarden.

MEER INFORMATIE?

Ga naar www.borsele.nl/kernenergie.

